

Beleidsplan Sociale Veiligheid

Visie, doelen en uitgangspunten

De Vreedzame School als preventiekader

Uitgangspunt voor het beleid inzake sociale veiligheid op onze school is het programma van De Vreedzame School.

De Vreedzame School is een programma voor sociale competentie en democratisch burgerschap. Het programma helpt onze school een gemeenschap te vormen waarin we leerlingen actief aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor elkaar, hun omgeving, voor de schoolgemeenschap en de samenleving.

Met De Vreedzame School besteden we aandacht aan basale sociale-emotionele en burgerschapscompetenties die wenselijk zijn in een democratische samenleving, zoals je verplaatsen in een ander, op een democratische manier met elkaar beslissingen nemen, openstaan voor verschillen tussen mensen, constructief conflicten oplossen, omgangsvaardigheden en verantwoordelijkheid nemen voor de gemeenschap.

Wij willen kinderen op onze school zich niet alleen optimaal laten ontwikkelen in de academische vakken, zoals taal en rekenen, maar wij willen ook een bijdrage leveren aan de sociale en maatschappelijke vorming van leerlingen. Dat het ook goede mensen worden die op hun beurt een bijdrage aan de samenleving zullen leveren. Met elke generatie vormen we immers opnieuw onze samenleving.

Levensbeschouwelijke visie in combinatie met de Vreedzame school

De KWS vindt zijn grondslag in de Protestants Christelijke levensovertuiging. Binnen deze overtuiging zien wij het kind als een parel in de handen van God. Ieder kind is uniek, heeft persoonlijke talenten en verdient het om te schitteren. Anderzijds hebben wij een open oog voor hen die geen of een andere levensbeschouwing hebben. Zo proberen wij voor al onze leerlingen een levensbeschouwelijk klimaat te scheppen, waarin zij zich veilig, gehoord en ook gewaardeerd voelen. We zijn een christelijke basisschool die voor iedereen open staat. Onze levensbeschouwelijke visie en de visie van de Vreedzame school sluiten prachtig bij elkaar aan. Onze school dient een school te zijn waar álle kinderen zichzelf kunnen zijn en zich veilig en prettig voelen. Alleen dan kunnen ze leren. We doen veel om sociale veiligheid te bevorderen en om ongewenst gedrag zoals pesten te voorkomen. Hieronder werken we deze preventieve maatregelen nader uit.

Pesten

Wij spreken van pesten als er sprake is van:

- een negatieve intentie, bedoeld om een andere leerling leed te berokkenen;
- herhaaldelijke en langdurige blootstelling aan negatief gedrag/agressie van één of meer leerlingen;
- verschil in macht tussen pester en gepeste.

We maken onderscheid tussen pesten en *plagen*. Bij plagen is het negatieve gedrag niet structureel tegen dezelfde leerling gericht en is de machtsongelijkheid veelal niet zo duidelijk aanwezig als bij pesten. De insteek bij plagen is bovendien eerder elkaar aan het lachen maken, dan dat er sprake is van een expliciet negatieve intentie en buitensluiten. We leren leerlingen ook het onderscheid tussen pesten en een *conflict*. Een conflict is een verschil van mening of van belang (A wil dit en B wil dat). Soms ontardt een conflict in een *ruzie*, als er sprake is van (fysiek of psychisch) geweld. Plagen kan vaak leiden tot een conflict: A wil dat

B ophoudt en B vindt het leuk om er nog even mee door te gaan. Pesten is van een andere orde. De machtsongelijkheid en de structurele gerichtheid op één persoon maakt het onvergelykbaar met plagen. Pesten is weloverwogen en proactief, gebeurt niet per ongeluk of spontaan, en ook niet als gevolg van uitlokking.

Pesten behoort tot het repertoire van kinderen, en het wordt gevoed in een cultuur die gekenmerkt wordt door competitie en individualisme. Wij bieden op onze school een sterk tegenwicht: de klas en school moet een positieve sociale gemeenschap te zijn, waarin een expliciete sociale en morele norm aanwezig is die ervoor zorgt dat we oog hebben voor elkaar, dat we rekening houden met elkaar, dat we allemaal verantwoordelijkheid dragen voor de gemeenschap, en dat je het recht hebt om jezelf te zijn, maar dat je dan ook de plicht hebt om ervoor te zorgen dat ieder ander dat recht heeft. Wij willen een school zijn waarin zorg voor elkaar centraal staat. Een school met een klimaat waarin sprake is van verbinding, eerder dan concurrentie of competitie. Een met een 'inclusief' groepsklimaat, waarin niemand wordt buitengesloten. Op die manier voorkomen we in veel gevallen ongewenst gedrag als pesten. Als er toch gepest wordt grijpen we snel in. Zie hieronder.

Aanpak van pesten en sociale onveiligheid

Als er zich dus toch pestincidenten voordoen, gaan we altijd eerst na of het programma van De Vreedzame School (nog) goed wordt uitgevoerd in de betreffende groep. Als dit niet het geval is, wordt hier eerst aandacht aan besteed. Vervolgens is er soms meer nodig. We hanteren daarbij een glijdende schaal: van vroegtijdig ingrijpen bij plagen tot uiteindelijk (als alle andere middelen zijn uitgeput) schorsen of verwijderen van leerlingen. In de figuur hieronder zijn de stappen in de aanpak van pestproblemen aangegeven. In de navolgende paragrafen worden de onderscheiden stappen toegelicht.

De veiligheidsthermometer

We gaan structureel na of de doelen van De Vreedzame School wel gehaald worden, met behulp van het afnemen van een sociogram twee keer per jaar, het invullen van Viseon twee keer per jaar en het invullen van de Veiligheidsthermometer twee keer per jaar.

In de toets kalender staat aangegeven wanneer welke toetsen/observatielijsten worden afgenomen.

In de groepsbespreking in november en april wordt expliciet stilgestaan bij de sociaal emotionele ontwikkeling (zie ook zorgstructuur). Wanneer besloten wordt door leerkracht en IB'er dat er meer nodig is dan de groepsaanpak, wordt in een leerlingbespreking een plan bedacht en opgesteld in Parnassys. De groepsleerkracht brengt ouders op de hoogte.

De veiligheidsthermometer is een instrument dat inzicht geeft in de *beleving* van de sociale veiligheid van de leerlingen, in de *feitelijke aantasting* van de sociale veiligheid en het *welbevinden* van de leerlingen.

Het bestaat uit twee versies: een voor de leerlingen van de groepen 2, 3 en 4, en een voor de leerlingen van de groepen 5, 6, 7 en 8.

Analyse van de resultaten vindt plaats op drie niveaus:

- * Op individueel niveau zal de groepsleerkracht de resultaten van zijn of haar leerlingen bekijken en nagaan of er op individueel niveau direct actie nodig is. Bij opvallende zaken ligt het voor de hand om eerst een individueel gesprek te voeren met de leerlingen die het betreft. Soms worden de antwoorden van leerlingen beïnvloed door recente, negatieve gebeurtenissen, en moet er niet zo zwaar getild worden aan de uitslag. Maar soms is er sprake van langdurige problematiek, en is er een aanpak nodig.
- * Ook op groepsniveau worden de resultaten geanalyseerd en besproken. Eerst vindt een analyse plaats van de mogelijke oorzaken van een negatieve uitslag. Herkent de

groepsleerkracht de score? Komt de score overeen met de eigen indruk? Welke leerlingen zijn opvallend? Passend bij het gedachtegoed van Vreedzaam is een bespreking met de groep zelf. De groepsleerkracht vat de resultaten samen, en bespreekt deze met de groep.

- * Op schoolniveau (in de stuurgroep Vreedzaam, waarin ook de directie zitting heeft) worden de resultaten van alle groepen besproken. Hierbij gaat de aandacht uit naar een vergelijking van de verschillende groepen met elkaar én naar een vergelijking met voorgaande jaren. Is er sprake van een negatieve of een positieve ontwikkeling? Zo ja, hoe komt dat? Hierbij worden tevens de acties geëvalueerd die vorig jaar zijn ondernomen om de veiligheid te vergroten.

De resultaten van de veiligheidsthermometer en de leerlingenenquête worden ook besproken in de leerlingenraad o.l.v. juf Marijke. De leerlingenraad die bestaat uit de mediators uit groep 6 t/m 8 buigt zich over de uitkomsten en denkt vervolgens na over hoe veilig de school is en wat er moet gebeuren om de school nog veiliger te maken. De leerlingenraad koppelt deze onderwerpen terug naar de groep waar zij de vertegenwoordigers van zijn. Ondersteund door de groepsleerkracht bespreken zij deze punten in de groep.

Het voorkomen van pesten en sociale veiligheid

Zoals we hiervoor al aangegeven hebben leggen we met het programma van De Vreedzame School fundament voor een sterk tegenwicht tegen pestgedrag. We noemen een paar belangrijke elementen van het programma, naast de wekelijkse lessen die leerlingen in alle groepen ondergaan.

Uitdragen van een positieve sociale en morele norm schoolbreed

Gedrag wordt voor een groot deel bepaald door de sociale norm in de omgeving. Leerlingen zijn gevoelig voor de vraag: 'wat wordt er hier van mij verwacht?' Om positief gedrag van leerlingen te stimuleren willen we expliciet een positieve sociale en morele norm uitdragen. Dit doen we onder andere door:

- een 'opstekerbord' in de hal waarop leerlingen gecompimenteerd worden voor iets wat ze hebben gedaan;
- de omgangsafspraken en het logo van De Vreedzame School hangen zichtbaar in de school;
- directe correctie van gedrag van kinderen dat haaks staat op de norm;
- aanwezigheid van de directeur, of de vervanger van de directeur, bij de ingang van de school om de leerlingen 's ochtends te begroeten, hen aan te spreken op rennen, een opsteker te geven, belangstellend te informeren, enzovoort.

De klas en school: een gemeenschap

We willen alle leerlingen het gevoel geven dat ze onderdeel zijn van de leefgemeenschap die de school en de klas vormen, dat hun aanwezigheid 'verschil maakt' en dat de klas of de school minder leuk zijn als hij of zij er niet bij is. Dit doen we onder andere door kinderen veel te laten samenwerken met verschillende leerlingen (met behulp van coöperatieve werkvormen), door samen omgangsafspraken te maken, samen te bedenken welke taken er in de klas zijn en die met elkaar verdelen, of als klas presentaties voor andere klassen te verzorgen. In het begin van het schooljaar besteden we veel aandacht aan de vorming van een positieve groep in alle klassen (met de lessen van blok 1 van De Vreedzame School). Het voorgaande heeft evenzeer betrekking op de school. Het maakt veel uit of leerlingen zich verbonden voelen met de school als geheel als zij de school als een gemeenschap ervaren. Die gemeenschap bestaat dan – als het goed is – uit alle andere leerlingen, alle leerkrachten en ondersteuners en alle ouders.

Op onze school vinden we het daarom belangrijk dat alle leerlingen alle leerkrachten kennen. Om die reden zorgen we ervoor dat nieuwe leerkrachten en stagiaires zich altijd voorstellen aan de hele school. Dit gebeurt bij de weekopening en in de Nieuwsbrief.

Het is verder belangrijk dat de kinderen de ouders kennen die wekelijks bij school betrokken zijn. De overblijfouders en de bibliotheek ouders worden daarom ook in een weekopening aan de kinderen voorgesteld.

Investeren in de relatie met de leerlingen

We vinden het heel belangrijk dat alle leerlingen een goede relatie hebben met hun eigen leerkracht. Dat is een belangrijke voorwaarde voor een gevoel van veiligheid. We vragen van onze leerkrachten dat ze investeren in het leren kennen van de eigen leerlingen en in de onderlinge relatie. Ieder kind moet voelen dat het ertoe doet, dat de leerkracht het fijn vindt dat hij of zij er vandaag weer is.

In de tweede schoolweek van het nieuwe jaar voeren alle betrokken leerkrachten startgesprekken met de ouders. De ouders geven de leerkracht in dit gesprek informatie over hun kind en krijgen de gelegenheid hun verwachtingen voor het komende jaar uit te spreken.

De verantwoordelijke groepsleerkracht voert aan het begin van het jaar het kindgesprek. In het kindgesprek worden o.a. vragen gesteld over persoonlijke zaken als: dingen waar ze tegenop zien, die ze leuk vinden of spannend, hoe het thuis gaat en wat ze graag doen na schooltijd. We proberen in de tweede helft van het schooljaar een tweede kindgesprek te plannen.

Leerlingen worden mede verantwoordelijk

Als de klas een gemeenschap is, dan voelen leerlingen zich betrokken bij en medeverantwoordelijk voor wat er gebeurt in de klas. Bij ons op school krijgen leerlingen een stem, en leren zij die stem op een verantwoorde wijze te gebruiken. We geven leerlingen niet zozeer een stem om op te komen voor hun eigen belang, maar we willen dat ze zich medeverantwoordelijk gaan voelen voor het algemeen belang. We willen dat zij hun steentje bijdragen aan het algemeen belang, aan de gemeenschap. En daar zullen ze zich eerder verantwoordelijk voor voelen als ze ook echt mogen meedenken en als ze serieus worden genomen.

Zo werken we met leerling mediators en met een leerlingenraad waarin leerlingen mee mogen beslissen over zaken die hun aangaan. We laten oudere kinderen jongere kinderen helpen bij allerlei activiteiten. Een ouder kind en een jonger kind zijn gekoppeld aan elkaar en zijn voor een schooljaar "maatjes". En – specifiek gericht op ongewenst gedrag als pesten – leren we de leerlingen dat ze op kunnen en moeten komen voor gepeste medeleerlingen, dat ze 'verdedigers' kunnen zijn.

Opstekers

We streven dus naar een positief sociaal klimaat, waarin ieder kind zich veilig voelt, waarin respect is voor elkaar en waarin iedereen makkelijk samenwerkt met iedereen. Een op het eerste gezicht eenvoudig, maar zeer belangrijk middel om hiertoe te komen is het geven van 'opstekers', of complimenten.

Kinderen (niet alleen kinderen, dat geldt helaas ook voor ons volwassenen) hebben de neiging om de negatieve gedragingen te benoemen, en het positieve als vanzelfsprekend te beschouwen. In De Vreedzame School leren we iedereen heel bewust positief gedrag te benoemen in de vorm van een 'opstecker'.

Als iedereen in de groep in staat is om elkaar complimenten te geven, en zo hun waardering voor elkaar uit te spreken, ontstaat er langzamerhand een steeds positievere sfeer in de groep. En daarmee een cultuur waarin het normaal is om de nadruk te leggen op wat goed gaat. Een klimaat waarin kinderen zich gehoord en gezien voelen, zich gewaardeerd weten, het gevoel hebben dat het ertoe doet dat ze er zijn.

Een grondwet: basisregels in de school

Pesten lijkt vaker voor te komen in een weinig gestructureerde omgeving en in een omgeving waar leerlingen onvoldoende voelen wat de sociale norm is. Duidelijke regels in de klas en in de school zijn dus van belang. Bij ons op school hebben we een **grondwet**: een set **basisregels** die vervolgens uitgewerkt kunnen worden in concrete verwachtingen ten aanzien van het gedrag.

Dit is onze grondwet:

Ik doe mijn werk zo goed als ik kan

Wat ik doe is goed voor de groep

Ik zorg voor de school, het lokaal en onze spullen

Die regels komen voort uit onze pedagogische doelstellingen (de belangrijkste waarden) van de school. De Vreedzame School biedt hiervoor een expliciet pedagogisch kader. Zoals eerder vermeld, is het streven met het programma van De Vreedzame School dat leerlingen:

- op een democratische manier gezamenlijk besluiten kunnen nemen;
- conflicten constructief kunnen oplossen;
- zich zorgzaam en verantwoordelijk opstellen ten aanzien van de gemeenschap;
- openstaan voor verschillen tussen mensen.

Deze doelen zijn terug te vinden in de thema's van de lesblokken, in positieve bewoordingen gevat:

- 1 We horen bij elkaar
- 2 We lossen conflicten zelf op
- 3 We hebben oor voor elkaar
- 4 We hebben hart voor elkaar
- 5 We dragen allemaal een steentje bij
- 6 We zijn allemaal anders.

Van grondwet naar groepsregels/pleinregels/wc regels en omgangsafspraken

We introduceren in de eerste week van het nieuwe schooljaar de grondwet op een bijeenkomst aan alle kinderen en aan de ouders. Zo wordt meteen aan het begin van het schooljaar de trend gezet: 'Zo doen we het hier op school!'

Om kinderen duidelijk te maken om welk gedrag het gaat bij de regels, demonstreren leerkrachten en kinderen in de weekopeningen gedrag dat wel en niet bij de regels hoort. Zo worden de omgangsregels met elkaar gevuld en snapt iedereen wat er met de regels wordt bedoeld. De introductie tijdens een bijeenkomst met de hele school versterkt het besef dat deze regels 'van ons allemaal' zijn.

De regels vormen op deze manier een kader voor gewenst gedrag: 'Zo doen we het op onze school!' Deze regels zijn vervolgens zichtbaar in de algemene ruimtes en in iedere groep. Ze staan ook op onze website en in de schoolgids.

Deze **basisregels** vormen een soort 'kapstok' waaraan de **groepsregels en andere regels worden opgehangen**. worden 'opgehangen'. In de lessen van De Vreedzame School (in blok 1) wordt samen met de leerlingen gesproken over de grondwet, de eigen groepsregels en de afspraken in de school(bijvoorbeeld: op de gang gebruiken wij onze praatstem) die elke klas met elkaar wil maken om ervoor te zorgen dat het voor iedereen in de klas en daarbuiten prettig en veilig is. De regels worden door volwassenen opgesteld, de leerlingen maken samen met de leerkrachten de afspraken. Aan het begin van het jaar, tijdens blok 1, maakt iedere leerkracht in zijn of haar groep bekend welke **grondwetregels** er gelden in de klas. Daarbij wordt de link gelegd met de grondwet op schoolniveau, zodat kinderen begrijpen dat de groepsregels afgeleid zijn van de grondwet. 'De grondwet geldt voor de hele school en dit zijn de regels van de groep!' Om die reden zijn de grondwetregels in iedere groep aanwezig. Vervolgens wordt in elke groep samen met de leerlingen **groepsregels** gemaakt en op een groepsposter vastgelegd: 'Zo willen we het in onze groep'.

Aanleren en handhaven van gedragsregels

Met het opstellen van gedragsregels en afspraken zijn we er nog niet. Gedrag dat bij een bepaalde regel hoort, moet vrijwel altijd worden **aangeleerd**. Dus, zeker bij jonge leerlingen, oefenen we de gedragsregels en afspraken met de hele klas.

Maar het opstellen van regels en het aanleren van het bijbehorende gedrag is op zich ook nog niet voldoende. Het **handhaven** van regels vraagt ook iets aan **gedrag van de leerkracht** (of andere volwassenen in de school). Bijvoorbeeld:

- modelgedrag vertonen;
- leerlingen herinneren aan de regel;
- leerlingen bevragen als ze zich toch niet aan de regel houden en een opsteker geven als ze het vervolgens wel doen;
- met de leerlingen meelopen, of boven of beneden staan kijken op de trap;

Om het naleven van gedragsregels te bevorderen, is het tevens van belang dat:

- alle leerkrachten in de klassen (indien nodig) regelmatig terugkomen op een of meer regels waar de leerlingen moeite mee hebben door de gedragsinstructie in de klas te herhalen;
- alle volwassenen in de school helpen bij het toezicht houden op het naleven van de regel; het team maakt afspraken over wie op welke plek toezicht houdt.

Gedragscode leerkrachten

Voor de leerkrachten gelden de volgende afspraken:

gedragscode voor schoolmedewerkers

- De medewerker bevordert sociale veiligheid voor zijn/haar leerlingen
- De medewerker is zich in alle situaties bewust van zijn/haar voorbeeldfunctie ten opzichte van leerlingen.
- De medewerker maakt geen misbruik van de afhankelijkheidsrelatie die voortvloeit uit zijn/haar functie.
- De medewerker spreekt leerlingen, ouders en collega's aan op ongewenst gedrag.
- De medewerker behandelt vertrouwelijke informatie als zodanig.
- De medewerker is bekend met en handelt naar de bestaande protocollen, gemaakte afspraken, wettelijke regelingen en klachtenprocedure.
- De medewerker zoekt geen privécontact met leerlingen.
- De medewerker raakt een leerling uitsluitend functioneel aan en houdt daarbij rekening met de grenzen van de leerling.
- De medewerker vermijdt zo mogelijk eenop-een-situaties met een leerling. Als dit toch nodig is, zorgt hij/zij ervoor dat hij/zij zichtbaar is voor anderen.
- Online contact van de medewerker met leerlingen en ouders is school-gerelateerd, zakelijk en in correct Nederlands.
- De medewerker veroorlooft zich geen intimiteiten met een leerling in geschrift, afbeelding, gebaar of aanraking.
- De medewerker maakt geen seksueel getinte, racistische of discriminerende grappen of opmerkingen.
- De medewerker zorgt ervoor dat binnen school geen seksueel getinte, racistische of discriminerende affiches, tekeningen of andere artikelen worden opgehangen die kwetsend kunnen zijn.
- De medewerker pleegt geen seksuele handelingen met leerlingen.
- De medewerker gaat geen liefdesrelatie met een leerling aan.
- De medewerker geeft duidelijk zijn/haar professionele grens aan als een leerling aandringt op intimiteit.
- De medewerker die een vermoeden heeft van een zedenmisdrijf tussen een medewerker van de school en een minderjarige leerling van school meldt dit onmiddellijk bij het bevoegd gezag conform de meldplicht voor personeel (zie www.schoolveiligheid.nl).
- De medewerker die kennis neemt van een strafbaar feit meldt dit direct bij de directie. Voor een overzicht van strafbare feiten download het informatieblad 'Aangifte doen binnen het onderwijs' (zie www.schoolveiligheid.nl).

Bij het overtreden van de regels: zinvol straffen

Er zullen altijd situaties zijn waarbij leerlingen de regels overtreden en zich niet houden aan afspraken. Bij ernstige overschrijdingen van de grenzen zijn maatregelen of straffen nodig. Uiteraard straffen we bij ons op school af en toe leerlingen. We zijn ons er echter ook van bewust dat straffen niet altijd leidt tot de gewenste gedragsverandering, eerder tot meegaandheid: het volgen van de regels uit angst voor maatregelen. Het bezwaar hiervan is dat de leerling niet zelf nadenkt, niet reflecteert op zijn of haar eigen gedrag en op alternatieven voor dat gedrag. Er zijn enkele voorwaarden voor een 'zinvolle' straf, een straf die wel kan leiden tot verandering van gedrag. Wil een straf zinvol zijn, dan moet rekening worden gehouden met de behoefte van de leerling aan relatie, autonomie en competentie:

- **Relatie:** we spreken de leerling individueel aan, op zo'n manier dat de relatie niet verbroken is. We laten zien dat het om het gedrag gaat en niet om de persoon. We helpen hem of haar de fout te herstellen. ('Piet, ik vind je een leuke jongen hoor, maar wat je nu hebt gedaan, kan echt niet!')
- **Autonomie:** We zorgen ervoor dat de leerling mede-eigenaar wordt van het probleem, van het vinden van een oplossing, het maken van een plan en het uitvoeren van dat plan. ('Wat heb je bedacht om dit te gaan oplossen?')
- **Competentie:** We gaan ervan uit dat de leerling zelf met een goede oplossing komt en die ook uitvoert. En we laten onze waardering blijken als dat lukt. ('Ik weet zeker dat je daartoe in staat bent. Zo ken ik je. Fijn dat je dat zo hebt gedaan!')

Een ander belangrijk aspect van een 'zinvolle' straf is **eigenaarschap**. Straffen kunnen tot gedragsverandering leiden als de dader de straf als zinvol ervaart. Dat gebeurt vaak pas als de leerling mede-eigenaar wordt van het probleem en vervolgens zelf wil nadenken over de oplossing ervan. We steken dus eerst tijd en energie in het bewust maken van de leerling dat het vooral zijn of haar probleem is. Daarna kan de leerling gevraagd worden of hij of zij er iets aan wil doen en indien dat het geval is, luidt de vraag: 'En hoe denk je het op te lossen?' De 'straf' zal dan in het licht komen te staan van 'herstellen': soms daadwerkelijk de (fysieke) schade herstellen, soms het vertrouwen weer winnen, enzovoort.

Toezicht bij ons op school

Het houden van toezicht is van groot belang wanneer we willen werken aan de veiligheid binnen de school. Leerlingen hebben (naast gelegenheid om te oefenen met zelfstandigheid, en naast ondersteuning daarbij van volwassenen) ook altijd toezicht nodig. Leerlingen houden zich niet vanzelfsprekend aan regels en zijn geneigd grenzen te verkennen. Ze hebben het nodig dat die grenzen worden aangegeven door volwassenen. Bovendien kan in een situatie waarin onvoldoende toezicht en dus onvoldoende 'leiding' is, onveiligheid in een groep leerlingen sluipen.

De risicovolle periodes op een schooldag zijn de overgangen van bijvoorbeeld de klas naar het gymlokaal of naar het schoolplein, de pauzes op het plein, het overblijven en de tijdstippen vlak voor of vlak na het begin van de school. Wij hebben met ons team duidelijke afspraken gemaakt rondom het toezicht op verschillende plekken gebeurtenissen:

- schoolplein (bij in- en uitgaan van de school)
- schoolplein (pauzes)
- de trappen in school (bij binnenkomst, in pauzes en naar huis gaan)
- naar de gymzaal lopen
- bij weekopeningen en bijeenkomsten elders (bijvoorbeeld in de kerk bij het kerstfeest)
- de toiletten
- de fietsenstalling
- de gangen bij het in- en uitgaan van de klassen.

Behalve de afspraken die we als team hebben gemaakt over ons eigen gedrag bij het toezicht, hebben we samen met de leerlingen geformuleerd welk gedrag van de leerlingen in welke situaties wordt verwacht. In onze afspraken en correcties proberen we zoveel als mogelijk te benoemen wat wel mag en vermijden we zoveel mogelijk het woord niet.

Voorbeelden:

- We lopen rustig op de trap en in de gang (denk aan de schildpad en het nestje met eieren)
- We gebruiken onze praatstem op de gang
- We houden ons aan de regels van het op de gang werken
- We lopen met onze fietsen aan de hand op het plein
- Als er iets voorbereid is bij een weekopening of viering hebben we aandacht voor die activiteit. Dat betekent: we zijn stil en aandachtig, zitten netjes zodat we de buurman/buurvrouw niet storen.
- Binnen in school is het hoofd onbedekt
- Snoepen hoort bij feestelijke gelegenheden.
- Als de bel gaat gaan we in de rij staan.

Bij het in- en uitgaan van de school

Op onze school vinden we het belangrijk dat de kinderen, de ouders en andere bezoekers zich welkom voelen in onze school. We willen aan de kinderen laten merken dat elk kind ertoe doet. Het is belangrijk dat jij er bent! Het in- en uitgaan van de school is een uitgelezen kans om op een ontspannen manier contact te maken met kinderen én ouders uit verschillende groepen. Alle professionals in de school zijn hier zowel in de ochtend als in de middag bij betrokken. We hebben hierover de volgende specifieke afspraken gemaakt:

- De entree van de school ziet er uitnodigend en verzorgd uit.
- Er hangt een agenda van de week in de hal waarop de bijzondere activiteiten die die week plaats zullen vinden genoemd staan.
- Er zijn afspraken over de tijd waarop de deur open- en dichtgaat. We bewaken die tijd nauwkeurig. Ouders hebben de plicht om ervoor te zorgen dat de kinderen op tijd op school zijn, leerkrachten hebben de plicht ervoor te zorgen dat de kinderen op tijd buiten zijn. Het klassendienst rooster wordt naar ouders gecommuniceerd in de groepsnieuwsbrief zodat ouders weten wanneer hun kind later buiten is.
- Vijf minuten voor de schooldeur open gaat, gaat één teamlid (zo mogelijk) alvast op het schoolplein staan en maakt actief contact met de al aanwezige kinderen.
- De directeur of de vervanger van de directeur staat bij de deur als deze open gaat en verwelkomt elk kind persoonlijk door hem of haar bij de naam te noemen en goedemorgen te wensen.
- De ouders worden aangekeken en gedag gezegd.
- De leerkrachten verwelkomen de kinderen met het geven van een hand in de deuropening van het groepslokaal.
- Alle teamleden hebben een vaste plek bij het in- en uitgaan van de school. Zij houden daarbij ook goed zicht op de trappen en gangen.
- De leerkrachten voelen zich verantwoordelijk voor alle kinderen en stralen dit ook uit.
- Er wordt op een vriendelijke doch duidelijke manier omgegaan met te laatkomers. De directeur spreekt veelplegers aan op het te laat komen. Zo nodig (als er geen verbetering optreedt) wordt contact gelegd met de leerplichtambtenaar door de directeur.
- Bij het uitgaan lopen de groepsleerkrachten of andere professionals mee 'naar buiten' en gebruiken deze gelegenheid om contact te maken met ouders.

Bij gymnastiek

- We lopen op een afgesproken manier naar de gymzaal en terug naar de klas.
- In de kleedkamers gedragen we ons volgens duidelijk afgesproken regels. Deze regels zijn visueel gemaakt in de kleedkamers.
- We helpen bij het klaarzetten en opruimen van de materialen.

Op de gang

- We lopen op een afgesproken manier op de gang.
- We gaan via afgesproken routes naar onze klas.
- We gebruiken onze praatstem.

Tijdens een weekopening, viering of voorstelling

- We luisteren aandachtig.
- We zitten rustig zodat anderen niet door mij afgeleid worden.

Ingrijpen bij plagen

We zijn attent op **plaag situaties** in en rond de school. Plagen speelt zich soms af op de grens van het aanvaardbare, en kan gemakkelijk overgaan in ruzie, of zelfs pesten. We besteden er in de lessen van blok 1 aandacht aan. Als plagen serieus wordt, ondersteunen we de geplaagde leerling om het plagen te laten stoppen en spreken de plager aan op zijn of haar gedrag. Soms schakelen we een buddy in: een medeleerling die de geplaagde leerling helpt er een einde aan te maken. Ook kunnen we de mediators vragen te helpen.

Ingrijpen bij pesten: de oplossingsgerichte pestaanpak (OPA)

Hoeveel we ook doen aan preventie, pesten kan altijd nog voorkomen. Als er toch pestincidenten zijn, dan is het uiteraard zaak om eerst na te gaan of aan de preventieve kant nog wel voldoende wordt gedaan, zoals in het voorgaande is beschreven (en of het programma van De Vreedzame School (nog) wel goed wordt uitgevoerd). Maar soms is er meer nodig.

In de eerste plaats vragen we altijd aan andere leerlingen om te helpen. Met name populaire leerlingen kunnen belangrijk zijn als 'verdedigers'.

Als er meer nodig is hanteren wij een aanpak van pesten die goed past bij de uitgangspunten van De Vreedzame School: de Oplossingsgerichte Pestaanpak (OPA). De aanpak bestaat uit een aantal achtereenvolgende gesprekken tussen een leerkracht (of IB-er, directeur) en leerlingen. Eerst met de gepeste leerling alleen. Vervolgens met een zorgvuldig samengestelde groep leerlingen, inclusief de pester(s). Dit is de groep die voor verandering en steun gaat zorgen. Belangrijke elementen van de aanpak zijn: geen schuld, verwijten of straf, we gaan uit van het goede in ieder kind, we moedigen empathie aan, we maken iedereen verantwoordelijk, het is positief en oplossingsgericht, en de pester krijgt de kans zijn of haar gedrag te veranderen.

In deze aanpak worden meestal de volgende stappen onderscheiden:

1. **Gesprek met het gepeste kind.** De leerkracht (of een ander teamlid van de school) praat met het gepeste kind over de situatie en stelt met hem of haar de steungroep samen. Dit is een gemengde groep van zo'n 5 tot 8 medeleerlingen, waaronder leerlingen die de gepeste noemt als mogelijke helpers, maar ook de pester en meelopers of buitenstaanders; liefst ook een verdeling van jongens en meisjes. We vertellen in dit gesprek aan de leerling dat we de ouders op de hoogte stellen van de situatie.
Gesprek met de steungroep. Hierbij is het gepeste kind niet aanwezig. In dit gesprek wordt de steungroep uitgenodigd om de gepeste medeleerling te gaan helpen. Ze worden uitgenodigd om met ideeën en voorstellen te komen. Dit alles met als doel dat het pesten moet stoppen.
2. **Tweede gesprek met de gepeste.** Na ongeveer een week bespreekt de leerkracht hoe het nu gaat met de gepeste.
3. **Tweede gesprek met de steungroep.** Na ongeveer een week is er ook een gesprek met de steungroep, waarin ieder lid de gelegenheid krijgt om te praten over wat hij of zij heeft gedaan.

Soms moet deze cyclus nog een of meerdere keren herhaald worden om ervoor te zorgen dat het interactiepatroon blijvend verandert.

Digitaal pesten

Digitaal pesten, online pesten of cyberpesten is een nieuwe vorm van pesten, maar de basis van de aanpak is dezelfde als bij 'klassiek' pesten. Wat je in het 'echte leven' niet mag, mag je online ook niet! Dat online communiceren anders verloopt dan offline communiceren en risico's met zich meebrengt, daarvan zijn kinderen zich, zeker op de basisschool, nog niet altijd bewust. Daarom vinden wij het belangrijk om kinderen leren om te gaan met sociale media, en dat we kinderen opvoeden tot *digitaal* burger.

We hebben duidelijke afspraken gemaakt over digitaal pesten en over online communiceren. In groep 7 en 8 zijn er naast de groepsregels ook regels m.b.t. het digitaal verkeer. (WhatsApp regels)

Vanaf het moment dat mobieltjes eerder dan groep 7 een rol gaan spelen in de groep gaat de groepsleerkracht met de groep in gesprek over de manier waarop ze hiermee om kunnen gaan. We zetten direct ook op dit terrein een duidelijke norm neer: 'Zo doen we dat hier op school met sociale media!'

Problemen op dit gebied worden direct gebruikt als 'teachable moments', als een gelegenheid om afspraken te maken over het gebruik van sociale media, bijvoorbeeld de groepsapp.

Ook bij digitaal pesten spelen we zo vroeg mogelijk in op signalen. We stimuleren leerlingen zelf om incidenten direct te melden bij de leerkracht. Vervolgens nemen we onmiddellijk de tijd om hierover met de leerling(en) te praten.

Afhankelijk van wat de betrokken leerling hierin aangeeft en afhankelijk van onze inschatting of dit in de groep besproken kan worden, maken we dit bespreekbaar in de groep. Alleen als de betrokken leerling (eventueel in overleg met zijn of haar ouders) dit zelf wil.

In het kader van De Vreedzame school besteden we vanaf groep 5 geregeld aandacht aan online communiceren.

Herstelgesprekken

De hiervoor beschreven Oplossingsgerichte pestaanpak is niet altijd mogelijk, of geeft soms geen resultaat: de pester stelt zijn of haar gedrag niet bij. Soms zijn de peestsituaties zo ernstig dat er iets anders moet gebeuren. Of soms wil de gepeste leerling niet meewerken. Soms valt de pester in herhaling en komt de grens van het toelaatbare in de school in het vizier.

Ter bescherming van de gepeste leerling zullen we – als alle pogingen (inclusief externe hulpverlening en een laatste waarschuwing) geen resultaat hebben gehad - moeten overgaan tot schorsing of verwijdering. Een dergelijke noodoplossing is natuurlijk geen oplossing van het probleem. Vaak blijven de leerlingen elkaar ontmoeten in de buurt. Het onopgeloste probleem krijgt dan mogelijk een vervelend vervolg buiten school. Om die reden geven we, voordat de fase van schorsing en/of verwijdering ingaat, aan de betrokkenen een laatste kans om de situatie te herstellen.

We gebruiken hierbij de vorm van herstelgesprekken. De betrokken partijen komen bij elkaar met als doel om de 'schade' te herstellen. Het gaat dan niet alleen om herstel van de (materiële of emotionele) schade, maar vooral ook om het herstel van de relatie. Naast de pester en het gepeste kind worden bij voorkeur ook anderen (familieleden, vrienden, andere betrokkenen) bij het gesprek betrokken. Een voorwaarde voor een dergelijk herstelgesprek is uiteraard dat de pester (en diens ouders) verantwoordelijkheid willen nemen voor het aangedane leed, het aanhoren van het verhaal van het gepeste kind (en diens ouders) over de zware gevolgen van het pesten, en dat zij bereid zijn excuses te maken. De basisvragen die centraal staan bij herstel bijeenkomsten zijn:

- Wat is er gebeurd?
- Wat dacht je op dat moment en hoe denk je er nu over?

- Wie is er door het gebeurde beschadigd, benadeeld, en hoe?
- Hoe zorgen we ervoor dat iedere betrokkene zijn kant van het verhaal kan laten horen?
- Wat is nodig om te herstellen wat er is gebeurd?
- Wat leren we hierover voor de toekomst?

Handelen bij wangedrag, heen en weer schrift, gedragsprotocol, schorsing en verwijdering

Hoe te handelen bij wangedrag in de klas; d.w.z. schoppen, slaan, uitschelden, opzettelijk en herhaaldelijk de les/het spel verstoren.

Let op!!

Bij ieder incident heeft het kind er recht op dat het eerlijk uitgezocht wordt. In eerste instantie doet de leerkracht dat, als dat niet lukt een beschikbaar MT lid.

Neem geen dingen aan, beperk je tot wat je echt gezien hebt en geef ieder kind een eerlijke kans vooral de veelplegers!

Tijdens de les(actie leerkracht)	In de kleine pauze(actie leerkracht)	In de grote pauze(actie MT lid)
<p>Dat dagdeel(deel tot de volgende pauze, dus een lange dag heeft 3 delen) in een andere groep plaatsnemen met werk voor dat dagdeel. Na dit dagdeel terugkeer in de groep. Gedrag bespreken in de vrije tijd van de leerling. Dus in grote pauze of aan het eind van de les. (check of er een ouder op het plein staat of dat de leerling naar de BSO moet, vraag na of het uitkomt dat je even met de leerling napraat, zo niet dan doe je dit op een ander moment). Werk wat niet af is wordt afgemaakt zo nodig in de pauze , aan het eind van de dag, of vanaf 8.00 de volgende dag, of je geeft het mee naar huis. (kopie, nooit een boek meegeven)</p> <p>Mocht de leerling ook storend aanwezig zijn in de andere groep dan wordt de leerling naar een ambulante MT lid gestuurd.</p>	<p>De leerling krijgt van de leerkracht een rode kaart. De leerling blijft de volgende kleine pauze binnen.</p>	<p>De leerling krijgt van het MT lid een rode kaart. De leerling blijft de volgende pauze binnen en meldt zich bij het ambulante MT lid.</p> <p>Er wordt een notitie gemaakt in het overblijf incidentenformulier. De leerkracht wordt op de hoogte gebracht.</p>
<p>Bij herhaaldelijk voorkomen: Gesprek met ouders over het gedrag. Start heen en weer schrift met ouders voor een maand. Zie verder gedragsprotocol. Er wordt een notitie gemaakt in Parnassys.</p>	<p>Bij herhaaldelijk voorkomen: Gesprek met ouders over het gedrag. Start heen en weer schrift met ouders voor een maand. Zie verder gedragsprotocol. Er wordt een notitie gemaakt in Parnassys.</p>	<p>Bij herhaling van het gedrag binnen een maand. De leerling neemt een week geen deel aan de overblijf pauze. De leerling blijft de pauzes binnen en meldt zich bij het ambulante MT lid. Het MT lid brengt de ouders mondeling op de hoogte van het voorval en de sanctie. Er wordt een notitie gemaakt in</p>

		<p>het overblijf incidentenformulier en in Parnassys. De leerkracht wordt op de hoogte gebracht. Blijft de leerling ongewenst gedrag vertonen tijdens de overblijf pauze dan wordt er in overleg met Renneke, Ireen, de leerkracht en ouders een overblijfprotocol opgesteld dat er op gericht is de leerling te begeleiden in het leren spelen tijdens de overblijf pauze. Hier wordt notitie van gemaakt in Parnassys.</p>
--	--	--

Als de veiligheid van leerlingen, leerkrachten, ander personeel of ouders in het geding is, is optreden geboden. Daarbij hoeft het niet alleen om de fysieke veiligheid te gaan; het kan ook de sociale en emotionele veiligheid betreffen. Bijvoorbeeld als een leerling onrust blijft veroorzaken in de klas (roepen, grote mond geven) waardoor de les geen doorgang kan vinden en andere kinderen benadeeld worden. Als er een noodzaak is om stevig op te treden, dan hanteren we onderstaand protocol dat voor alle betrokkenen helder aangeeft welke stappen worden gezet als er sprake is van een voortdurende en negatieve situatie. Leerlingen die het gevoel van veiligheid van anderen schade toebrengen door hun houding of gedrag (te denken valt aan: vechten, slaan, bedreigen, schelden, verstoren van de les, grote mond geven e.d.) waardoor medeleerlingen en/of leerkrachten zich onveilig voelen, kiezen ervoor zich niet aan de schoolregels te houden en op die manier hun verbinding met de groep te verbreken.

Als de leerkracht de lessen van de Vreedzame school behandelt, consequent is in zijn optreden m.b.t. de regels en de routines in de school, de leerling onwenselijk gedrag blijft vertonen en er overleg is geweest met de IB'er is er sprake van handelingsverlegenheid en wordt er in overleg met de IB'er en de directeur gestart met onderstaande maatregelen.

Heen en weer schrift

- De leerkracht houdt een maand lang een heen en weer schrift bij. De leerkracht stelt d.m.v. een gesprek de ouders hiervan op de hoogte. In het schrift wordt per dag kort aangegeven hoe de dag verlopen is. Positieve en negatieve punten worden vermeld. Ouders tekenen het schriftje en het kind neemt de volgende dag het schrift weer mee naar school. De leerkracht maakt een notitie van de handelswijze van het heen en weer schrift in het dossier van het kind in Parnassys. Is er na een maand geen verbetering te zien in het gedrag of is er onvoldoende vooruitgang dan wordt een gedragsprotocol opgesteld.

Gedragsprotocol

Voor deze leerling wordt in overleg met de IB'er, de directeur, de groepsleerkracht en de ouders een gedragsprotocol opgesteld dat als doel heeft binnen een maand verbetering te zien. Bij deze kinderen valt te verwachten dat er in tijden van onrust (thuissituatie, toetsperiode, decembermaand, nieuwe leerkracht enz) het gedrag zal verslechteren. Het gedragsprotocol zal dan van het begin weer worden opgestart. Zichtbaar moet zijn dat het gedrag van de leerling in een maand tijd beduidend verbeterd.

- Goed gedrag wordt beloond met een groepsbeloning en wangedrag heeft consequenties voor de leerling zelf. Hierdoor betrek je de klas bij het voorwaarden scheppen om het de leerling makkelijker te maken maar voelt de leerling zelf wat het betekent als hij wangedrag vertoont. Om dit aan de kinderen duidelijk te maken wordt er gewerkt met kaarten. Bij een eerste overtreding volgt een oranje kaart. De leerling levert 5 minuten van zijn eerstvolgende pauze in. Bij een tweede overtreding volgt een rode kaart. De leerling levert 10 minuten pauzetijd in en weet nu dat hij geen waarschuwingen meer krijgt dit dagdeel. Bij een volgende waarschuwing moet de leerling de groep voor dat dagdeel verlaten en neemt plaats in een andere (afgesproken) groep. Gaat de leerling daar in overtreding dan wordt de leerling opgehaald door een ambulante MT lid, die de leerling in de bibliotheek aan het werk zet. Vertoont de leerling ook dan wangedrag dan worden ouders gebeld en gaat de leerling voor de rest van de dag naar huis. Is dit een

aantal keren voorgevallen dan gaat de directeur in overleg met de directeur-bestuurder over een time-out periode of eventuele schorsing. Een schorsing wordt vastgelegd in een brief en gemeld aan de leerplichtambtenaar.

Heeft de leerling een heel dagdeel geen oranje of rode kaart ontvangen dan krijgt de leerling een groene kaart waarmee hij 5 minuten pauze tijd voor de hele groep verdient. De leerling krijgt steeds een nieuwe kans. Elke dag begint de leerling met een schone lei. Na twee weken volgt een evaluatiegesprek met de ouders. Hoe gaat het nu? Gaat het goed dan wordt de beloningstijd in overleg met de leerling(eigenaarschap) op de groene kaart gedurende de volgende weken langzaam teruggebracht. We willen namelijk uiteindelijk dat het kind het juiste gedrag gaat vertonen zonder het kaartensysteem. De kaarten worden als het protocol ingaat gemaakt.

Ouders hebben het recht om binnen vijf werkdagen bij het schoolbestuur bezwaar te maken tegen de schorsing.

Wangedrag van de leerling tijdens de overblijf pauze

- Onder wangedrag tijdens de overblijf pauze verstaan we het volgende:
Het niet opvolgen van de grondwet regels/pleinregels(d.w.z. geweld gebruiken, grove taal gebruiken, dingen opzettelijk kapot maken, een grote mond geven aan de toezichthouders, aanwijzingen van de toezichthouders niet opvolgen)
Deze leerling wordt door de toezichthouder binnengebracht en aan juf Ireen overgedragen. (is juf Ireen afwezig dan wordt de leerling bij juf Anneke, juf Lesanka of bij juf Marijke gebracht). Het verhaal wordt aangehoord. Is er een overtreding begaan dan krijgt de leerling een rode kaart Hier wordt een notitie van gemaakt in het incidenten dossier. De leerkracht wordt op de hoogte gebracht.De leerling meldt zich bij aanvang van de volgende overblijf pauze bij juf Ireen(of haar vervanger). De leerling schrijft in deze pauze een opstel/tekening over het belang van regels. De rode overblijfkaarten liggen in de onderste la van het ladekastje bij Ireen. Bij een tweede overtreding wordt de leerling een week van de overblijf pauze uitgesloten. Hiervan worden de leerkracht en de ouders (mondeling) door een MT lid op de hoogte gebracht.
Bij het herhaaldelijk inleveren van een pauze door wangedrag gaat Juf Ireen of juf Anneke met ouders in gesprek en wordt een overblijfplan opgesteld. Helpt dit niet dan gaat juf Ireen in overleg met de directeur-bestuurder en wordt gekeken welke sanctie moet volgen.

Zie bijlage 3 voor stappenplan.

Bij bijzonderheden m.b.t. het gedrag en de aanpak van een kind maakt de leerkracht of de IB'er een melding in de Interne memo zodat we met elkaar dit kind eenduidig en positief kunnen benaderen.

Wangedrag van ouders

Als ouders de regels van de school niet respecteren/ondersteunen en opvolgen spreken we van wangedrag. Ouders brengen hun kind op deze manier ernstig in een conflict (naar wie moeten ze luisteren?) en ondermijnen het gezag van de school.

De leerkracht of zo nodig de directeur bespreekt met de ouders het wangedrag en maakt afspraken.

Volharden de ouders in het wangedrag dan gaat de directeur in overleg met de directeur-bestuurder over een eventuele time/out of schorsing van het kind. Een schorsing wordt vastgelegd in een brief en gemeld aan de leerplichtambtenaar.

Antipestcoördinator

Van scholen wordt verwacht dat ze een teamlid (of meerdere teamleden) belasten met de taak om het beleid ten aanzien van pesten te coördineren, die tevens als aanspreekpunt in het kader van pesten fungeert. Wij kiezen ervoor om deze taak mee te nemen in het bredere perspectief van de pedagogische opdracht van de school, en de domeinen van sociale competentie en burgerschapsvorming.

De taken van een 'anti pestcoördinator' zijn op onze school opgenomen in de taken van de stuurgroep Vreedzame School. De taakomschrijving van de stuurgroep Vreedzame School ziet er als volgt uit:

- Ontwikkelen, actualiseren en levend houden van beleid en aanpak m.b.t. burgerschap/De Vreedzame School binnen het curriculum en het sociaal pedagogische klimaat van de school.
- Het bijhouden van literatuur over vakdidactisch onderwijs en zich op de hoogte houden van onderzoek en ontwikkelingen mede in het kader van de wet BIO.
- Adviseren bij de keuze, aanpak en implementatie van nieuwe methodes en/of materialen of software op het terrein van burgerschap/De Vreedzame School.
- Op verzoek fungeren als vraagbaak en luisterend oor voor collega's, ondersteunen van beginnende collega's op het betreffende vakgebied, bieden van klassenconsultatie en nabespreking.
- Draagt bij aan de versterking van de inhoudelijke kennis en didactiek in het team op het vakgebied.
- Bewaken van de kwaliteit van de uitvoering van De Vreedzame School.
- De Vreedzame School agenderen in de teamvergaderingen.
- Inscholen en coachen nieuwe leerkrachten.
- Inscholen en coachen overblijfouders.
- Organiseren ouderbijeenkomsten rondom De Vreedzame School.
- Verzorgen van informatie voor de nieuwsbrief voor ouders over De Vreedzame School.
- Het zorg dragen voor de zichtbaarheid van De Vreedzame School in lokalen, gangen en andere plekken in en om het gebouw.
- Verzorgen van de jaarlijkse mediatorentraining en de terugkom momenten.
- Fungeren als contactpersoon voor de leerling mediators; regelmatig evaluatie met mediators.

Ouders betrekken bij het veiligheidsbeleid

Wij willen als school graag samen met de ouders optrekken op dit terrein. In het geval van incidenten zoeken we snel contact om samen te bespreken hoe we hiermee om zullen gaan. Maar ook in meer algemene zin willen we ouders bij het veiligheidsbeleid betrekken. Dat doen we door ze via de Nieuwsbrief te informeren over de blokken van de Vreedzame school en over wat de school doet aan het voorkomen en aanpakken van ongewenst gedrag als pesten. En over bij wie ze terecht kunnen als er iets is.

Prioriteiten en plan van aanpak

Stappenplan:

Te ondernemen acties n.a.v. beleid sociale veiligheid in het schooljaar 2016-2017:

- Schrijven van een beleidsstuk sociale veiligheid: MT
- Bespreken beleidsstuk in het MT/in het team en in de MR
- Plannen bijeenkomsten stuurgroep sociale veiligheid n.a.v. uitkomsten veiligheidsthermometer/leerling enquête in jaarplanning.
- Opsteker bord maken voor in de hal
- Bord maken met de weekagenda voor in de hal
- De grondwet en het logo van De Vreedzame School hangen zichtbaar in de school; Vlag ophangen, bord op plein actueel maken, bord met grondwet in centrale hal en kleuterhal hangen:

Ik doe mijn werk zo goed ik kan

Wat ik doe is goed voor de groep

Ik zorg voor de school, het lokaal en onze spullen

- Indeling maken van ambulante teamleden bij het in en uitgaan van de school.

- Visueel maken gedrag in de kleedkamers
- Visueel maken praatstem in de gangen

Bijlagen

Bijlage 1: Veiligheidsthermometer Groep 2 t/m 4

Bijlage 2: Grondwet van de school

Bijlage 3: Stroomschema handelen bij wangedrag

Bijlage 3:

Tijdens de les(actie leerkracht)	In de kleine pauze(actie leerkracht)	In de grote pauze(actie MT lid)
<p>Dat dagdeel(deel tot de volgende pauze, dus een lange dag heeft 3 delen) in een andere groep plaatsnemen met werk voor dat dagdeel. Na dit dagdeel terugkeer in de groep. Gedrag bespreken in de vrije tijd van de leerling. Dus in grote pauze of aan het eind van de les. (check of er een ouder op het plein staat of dat de leerling naar de BSO moet, vraag na of het uitkomt dat je even met de leerling napraat, zo niet dan doe je dit op een ander moment). Werk wat niet af is wordt afgemaakt zo nodig in de pauze , aan het eind van de dag, of vanaf 8.00 de volgende dag, of je geeft het mee naar huis. (kopie, nooit een boek meegeven)</p> <p>Mocht de leerling ook storend aanwezig zijn in de andere groep dan wordt de leerling naar een ambulante MT lid gestuurd.</p>	<p>De leerling krijgt van de leerkracht een rode kaart. De leerling blijft de volgende kleine pauze binnen.</p>	<p>De leerling krijgt van het MT lid een rode kaart. De leerling blijft de volgende pauze binnen en meldt zich bij het ambulante MT lid.</p> <p>Er wordt een notitie gemaakt in het overblijf incidentenformulier. De leerkracht wordt op de hoogte gebracht.</p>
<p>Bij herhaaldelijk voorkomen: Gesprek met ouders over het gedrag. Start heen en weer schrift met ouders voor een maand. Zie verder gedragsprotocol. Er wordt een notitie gemaakt in Parnassys.</p>	<p>Bij herhaaldelijk voorkomen: Gesprek met ouders over het gedrag. Start heen en weer schrift met ouders voor een maand. Zie verder gedragsprotocol. Er wordt een notitie gemaakt in Parnassys.</p>	<p>Bij herhaling van het gedrag binnen een maand. De leerling neemt een week geen deel aan de overblijf pauze. De leerling blijft de pauzes binnen en meldt zich bij het ambulante MT lid. Het MT lid brengt de ouders mondeling op de hoogte van het voorval en de sanctie. Er wordt een notitie gemaakt in het overblijf incidentenformulier en in Parnassys. De leerkracht wordt op de hoogte gebracht. Blijft de leerling ongewenst gedrag vertonen tijdens de overblijf pauze dan wordt er in overleg met Renneke, Ireen, de leerkracht en ouders een</p>

		overblijfprotocol opgesteld dat er op gericht is de leerling te begeleiden in het leren spelen tijdens de overblijf pauze. Hier wordt notitie van gemaakt in Parnassys.
--	--	---